

Τι οδήγησε στην αποβιομηχανοποίηση των επιχειρήσεων του Βορειοελλαδικού Τόξου. Τι αποκαλύπτει μελέτη του ΣΒΒΕ

2019/02/01 10:51 στην κατηγορία LOGISTICS

Η ουσιαστική αξιοποίηση του νεοσύστατου υπουργείου Βιομηχανίας και η ενίσχυση του ρόλου της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, η άσκηση έμμεσης κλαδικής βιομηχανικής πολιτικής, η κωδικοποίηση και η απλοποίηση της νομοθεσίας που αφορά στην επιχειρηματικότητα, η αναμόρφωση του αναπτυξιακού νόμου και η αλλαγή του πλαισίου ελέγχου και εποπτείας της αγοράς αποτελούν μερικές από τις προτάσεις βιομηχανικής πολιτικής που παρουσίασαν ο πρόεδρος του ΣΒΒΕ Αθ. Σαββάκης και ο διευθύνων σύμβουλος της ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Αθ. Ψαθάς.

Αναλυτικότερα, σκοπός της μελέτης ήταν αφενός η αποτύπωση της σημερινής κατάστασης της βιομηχανίας σε ολόκληρο το βορειοελλαδικό τόξο (Ήπειρος, Δυτική και Κεντρική Μακεδονία, Ανατολική Μακεδονία-Θράκη) και αφετέρου η παρουσίαση συγκεκριμένων μέτρων βιομηχανικής πολιτικής που θα συμβάλουν ώστε η μεταποίηση να βρεθεί στην πρωτοπορία της αναπτυξιακής δυναμικής που έχει ανάγκη η χώρα την επόμενη δεκαετία.

Μπορείτε να διαβάσετε το πλήρες περιεχόμενο της μελέτης στο σύνδεσμο που ακολουθεί: [«**Η μεταποίηση της Βόρειας Ελλάδας προς το 2020: κύρια μεγέθη, βιομηχανικές συγκεντρώσεις και αναγκαίες προσαρμογές βιομηχανικής πολιτικής**»](#).

Να σημειωθεί ότι, η μελέτη διενεργήθηκε εντός του 2018, από τη Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Μελετών του ΣΒΒΕ, με την υποστήριξη της ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ.

Βασικά ευρήματα της μελέτης

Με βάση τα πλέον πρόσφατα επίσημα στοιχεία (Eurostat 2016) που αφορούν τις μεταποιητικές επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερα από 10 άτομα προσωπικό και έχουν έδρα σε μία από τις τέσσερις περιφέρειες του Βορειοελλαδικού Τόξου:

- Το 25,5% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) της μεταποίησης στη χώρα παράγεται στη Βόρεια Ελλάδα.
- Στις μεταποιητικές επιχειρήσεις της Βόρειας Ελλάδας απασχολείται 28,8% του

εργατικού δυναμικού της μεταποίησης στη χώρα.

- Το 13,5% του κύκλου εργασιών της μεταποίησης γίνεται από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις του Βορειοελλαδικού Τόξου, ενώ αντίστοιχο ποσοστό (13%) είναι η προστιθέμενη αξία που παράγεται στη Β. Ελλάδα σε σχέση με τη χώρα.

Από τη μελέτη της τομεακής διάρθρωσης της οικονομίας για τη Β. Ελλάδα, από το 2000 έως και το 2015, παρατηρείται **σταδιακή ανάκαμψη της μεταποίησης από το 2010 και μετά** (2010 -ιστορικό χαμηλό 16ετίας 2000- 2015, με ποσοστό συνεισφοράς στην ΑΠΑ της μεταποίησης με 9,66%).

Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2015, η μεταποίηση δημιουργεί **το 11% της συνολικής ΑΠΑ στη Βόρεια Ελλάδα**, ποσοστό που υπολείπεται μόλις κατά 1% σε σχέση με την αντίστοιχη συνεισφορά της μεταποίησης το 2000.

Σημαντικό κεφάλαιο της μελέτης αποτέλεσε η μελέτη των στοιχείων αποβιομηχάνισης στις τέσσερις περιφέρειες του Βορειοελλαδικού Τόξου.

Στο πλαίσιο ακριβώς αυτό διεξήχθη έρευνα για την εύρεση των μεταποιητικών επιχειρήσεων ΑΕ και ΕΠΕ με έδρα το Βορειοελλαδικό Τόξο, που είτε βρίσκονται σε λειτουργία είτε έχουν αναστείλει τη λειτουργία τους μεταξύ των ετών 2002 και 2017.

Το συμπέρασμα είναι ότι η αποβιομηχάνιση σε όρους:

- Κύκλου εργασιών: -22%
- Ακαθάριστης προστιθεμένης αξίας: -24%
- Απασχόλησης: -35%, και τέλος
- Επενδύσεων: -66%.

Ένα ακόμη σημαντικό κεφάλαιο της έρευνας ήταν η μελέτη της ανταγωνιστικότητας των μεταποιητικών επιχειρήσεων με χρηματοοικονομικούς όρους. Για να γίνει αυτό, μελετήθηκαν 746 μεταποιητικές επιχειρήσεις για τις οποίες υπήρχαν πλήρη στοιχεία του ισολογισμού τους από το 2000 έως και το 2017.

Τα κριτήρια που συνδυάστηκαν για την εξαγωγή των συμπερασμάτων και την κατάταξη των επιχειρήσεων ήταν τρία:

- Η μέση ετήσια μεταβολή του κύκλου εργασιών
- Ο βαθμός απόδοσης των απασχολούμενων κεφαλαίων
- Ο λόγος (Καθαρός δανεισμός) /(EBITDA)

Οι επιχειρήσεις κατατάχθηκαν σε 10 κατηγορίες. Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ανά κατηγορία ο αριθμός των επιχειρήσεων που ανήκουν σε αυτήν.

Κατηγορία	Χαρακτηρισμός Επιχειρήσεων Κατηγορίας	Αριθμός Επιχειρήσεων
1	Ανταγωνιστική δυναμικά αναπτυσσόμενη	
2	Ανταγωνιστική με προοπτική ανάπτυξης	
3	Σταθερής Ανταγωνιστικότητας	
4	«Ευκαιριακής» Ανταγωνιστικότητας	
5	Μέτριας Ανταγωνιστικότητας	
6	Μονοδιάστατης/Αντιφατικής Ανταγωνιστικότητας	
7	Καταφέρνουν να επιβιώνουν	
8	Μέτριου Ρίσκου	
9	Υψηλού Ρίσκου	
10	«Ζωντανές-Νεκρές»	

Επιπλέον, για τις ανάγκες της μελέτης του φαινομένου της αποβιομηχάνισης καταγράφηκε το ποσοστό των ενεργών και ανενεργών επιχειρήσεων, τόσο σε Οργανωμένους Υποδοχείς (Βιομηχανικές Περιοχές) όσο και σε συνολικό επίπεδο.

Ειδικότερα:

- Στο νομό Θεσσαλονίκης, από το σύνολο των ΑΕ και ΕΠΕ, ενεργές είναι το **31% και ανενεργές το 69%**. Αυτό οφείλεται στη δραματική συρρίκνωση κλάδων όπως η κλωστοϋφαντουργία και η ένδυση, ο κλάδος του ξύλου και του επίπλου, των εκδόσεων και των γραφικών τεχνών, κτλ.
- Ο νομός Κιλκίς παρουσιάζει το μικρότερο ποσοστό ενεργών ΑΕ και ΕΠΕ (28%), γεγονός που επίσης οφείλεται κατά κύριο λόγο στην κυριολεκτική εξαφάνιση του κλάδου της ένδυσης στο συγκεκριμένο νομό.
- Η Πιερία και η Ημαθία από την Κεντρική Μακεδονία είναι οι δύο νομοί με το μεγαλύτερο ποσοστό ενεργών επιχειρήσεων 77% και 76%, αντίστοιχα.
- Η Καστοριά από τη Δυτική Μακεδονία, κατέχει **το μεγαλύτερο ποσοστό ενεργών επιχειρήσεων 69%**.
- Τα Ιωάννινα από την Ήπειρο επίσης σημειώνουν ποσοστό ενεργών επιχειρήσεων 60%, ενώ
- Η Ξάνθη από την Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, παρουσιάζει ποσοστό ενεργών επιχειρήσεων της τάξης του 69%.

Σε σχέση με την ανωτέρω εικόνα και με βάση τα ευρήματα και από την έρευνα γνώμης που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της μελέτης, τα **βασικά συμπεράσματα - παράγοντες που συνετέλεσαν στην αποβιομηχάνιση** είναι:

1. «Αργά» αντανακλαστικά για τη στρατηγική ανταπόκριση στις αλλαγές από το εξωτερικό περιβάλλον δραστηριοποίησης.
2. Υψηλός ανταγωνισμός, και κυρίως ανταγωνισμός τιμών από χώρες χαμηλού κόστους.
3. Έλλειψη ρευστότητας, αδυναμία πρόσβασης σε χρηματοδότηση.
4. Έλλειψη κουλτούρας για την αντιμετώπιση μεγάλης έκτασης κρίσεων.
5. Άλλοι παράγοντες όπως αδυναμία διαρκούς βελτίωσης προϊόντων, παραγωγής καινοτομίας, μεταφοράς τεχνολογίας, κ.λπ.

Παρά ταύτα:

- Η ανθεκτικότητα της μεταποίησης προήλθε εξαιτίας ακριβώς του παραγωγικού της χαρακτήρα και της δυναμικής εξωστρεφούς δραστηριότητας των μεταποιητικών επιχειρήσεων στη Βόρεια Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό καταγράφηκε η έντονη εξωστρεφής δραστηριότητα των μεταποιητικών επιχειρήσεων, γεγονός το οποίο υποδηλώνει μία υγιή αντίδραση στις πολυεπίπεδες συνέπειες από την οικονομική κρίση. Για το λόγο αυτό απαιτείται παγίωση της στρατηγικής εξωστρέφειας, ως βασικού προσανατολισμού της δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων.
- Η παραγωγική δομή κυριαρχείται από κλάδους μέτριας-χαμηλής τεχνολογίας, αλλά δεν επηρεάζεται καταλυτικά -τουλάχιστον σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα- από τις αλλαγές του περιβάλλοντος δραστηριοποίησης, γι' αυτό και παρουσιάζει τη συγκεκριμένη ανθεκτικότητα.
- Διαπιστώθηκε σημαντική διαφοροποίηση της δομής των τεσσάρων περιφερειακών παραγωγικών συστημάτων της Βόρειας Ελλάδας: αυτό για τον ΣΒΒΕ συνεπάγεται την ανάγκη προσαρμογής και επαναπροσδιορισμού των πολιτικών υποστήριξης της περιφερειακής βιομηχανίας.
- Χαμηλή «μόχλευση» δράσεων καινοτομίας, οι οποίες κατά κύριο λόγο αυτοχρηματοδοτούνται από τις επιχειρήσεις.
- Ανάγκη πολιτικής «διπλής στόχευσης»: βραχυχρόνια μόχλευση υφιστάμενων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και μακροχρόνια ανάπτυξη διαφοροποιημένων προϊόντων.